

ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ε'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 7 του Οκτωβρίου 1907 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρυμός Οικονομολογίας αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 264

Μή ζητάς σιά λατινικά πώς θά μιλήσεις
καλά γερμανικά. Ρώτα τή μάνα στο σπίτι,
τά παιδιά στους δρόμους, τόν άπλοϊκό άδρωπο
στο παζάρι. Κοίταξέ τους σιά στόμα πώς μι-
λοῦν κ' εἶσι γράφει.

ΛΟΥΤΗΡΟΣ

Ο καλός γραφιάς λέει καινούρια πράματα
με συνηθισμένες λέξεις.

SCHOPENHAUER

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΑΡΙΣΜΟΣ. Η Άρρωστη Δούλα (συνέχεια).
ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΤΑΛΙΑΝΟΣ. Γράμματα από τήν Κού-
ταλη.
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΩΤΗΣ. Ένας πρόλογος.
ΓΙΑΓΚΟΣ ΧΑΤΖΗΣ. Η Ρωμισσίνη.
Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Θεατρικά. — Τάγγε-
νια του Δέν Ζουάν.
Β. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ. Θεός και Γράμματα.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Αίμωλια Κούρτελη, Λέαντρος Παλαμής,
Γιάννης Περγιαλίτης, Σπ. Περούλης.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΑΤΕ — ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΥΤΑΛΗ

Αγαπητέ μου Ταγκόπουλε,

Θά πρότεξες πιστέω τί κατόρθωσα με τὸ πε-
ρασμένο μου γράμμα (*). Για πρώτη φορά ἐπιστή-
μες εἶσι διαφορετικές τή μιὰ από τήν ἄλλη, σου
τίς παρουσιάζω ζεβγαρωμένες, τήν ἀστρολογία με
τὴ φθογγολογία, τὴ φθογγολογία με τὴ ζωολογία.
Και εἶδες πόσο γόνιμα βγήκανε τὰ ζεβγάρια.

Ἐμεις ἐδῶ στὰ χωριά τὸν περισσότερο καιρὸ
τὸν περνούμε με τὴ φύση τοῦ πετεινοῦ τὸ λάλημα
μας ξυπνᾷ πρὶν ἀκόμα γύρουν τῆστρα, κ' ἡ πρώτη
μας ἔγνια εἶναι τὰ ζῶα μας τάγαπημένα. Τὸ με-
γάλο Πάνα τονὲ νιώθουμε νὰ ζεῖ γύρω μας. Κ' ἡ
φιλοσοφία μας εἶσι χυτὴ στήν ἀνοιχτοχωριά, παν-
ζωϊστική, πνυθειστική.

Τίς προάλλες ἔιχα νάνταμῶσω κάποιον σ' ἕνα
μακρινὸ χωριό. Ἀργήσα νὰ ξεκινήσω και βραδιά-
στηκα μπρὸς στο δάσος. Ἡ νύχτα πλάκωνε, ὁ και-
ρὸς εἶτανε συλλογισμένος, τὸ γαϊδουράκι μου στα-
μάτησε στοχαστικά μπρὸς σ' ἕνα ρυάκι και δὲν ἐν-
νοῦσε νὰ τὸ περάσει κ' ἐγὼ ἀκίνητοῦσα μαγνητι-
σμένος ἀπὸ τίς ἀνεθυμίες, που ἀδηλοπνοῦσε τὸ βα-
θιοστόχαστο κρανίον τοῦ ὑποταχτικῶ μου. Τέλος
μετὰ ὦρα, πόση, δὲν τὸ ξέρω, βρέθηκε πὼς εἶχαμε
στρέψει και πηγαίναμε πίσω κατὰ τὸ σπίτι. Σὲ λί-
γο μπαίνομε στήν τοιχογυρισμένη ἀβλή, βρῆκε ὁ γαϊ-
δαρός μου τὴν ἡσυχία του στο ἀχουράκι του, κ' ἐγὼ
ἀνέβηκα στο γραφεῖο μου νὰ εἰτοιμάσω ἕνα τσαῖ. Τὸ
ξέρεις, σου τὸ εἶπα σ' ἕνα ἄλλο μου γράμμα, πόσο
ἀγαπῶ τὸ τσαῖ. Δὲν εἶχα ἀκόμα καλοπιεῖ τὸ πρῶ-

το ποτήρι κ' ἡ ἐνέργεια τοῦ θεϊκοῦ ἀφτοῦ ποτοῦ ἄρ-
χισε. Θά τὸ διεῖ, δὰ σὲ λίγο και περιττὰ τὰ ἐγ-
κώμια.

Ὁ νοῦς μου ἄρχισε ν' ἀνκιδέει. Τὴν ἡμέρα μου
ἐκείνη, τὴν ἔβλεπα σ' ἕνα ὄραμα. Τὸ δάσος στο συ-
ρούπωμα, τὸ ρυάκι τὸ θολὸ, τὸ γάδαρο βυθισμένο σ'
ἀφαιρεμένες ιδέες περὶ τρεχάμενα νερά κ' ἐμπόδια
ἀνυπερπήδητα, κ' ἐμένα τὸν ἴδιο στὴ ράχη του νὰ
χωνέβω τὰ ὑδροστατικά και ἀνυπερβατικά του φιλο-
σοφήματα. Καὶ γέλασα μόνος μου. Πόσα και μεγά-
λα δὲν ἀποφασίζουμε κατὰ τὴ σκέψη και κρίση τοῦ
γαϊδαροῦ μας! Γιατί ὅλοι μας, μὴ σὲ μέλει, κ' ἐ-
χομε τὸ γάδαρό μας.

Μοῦ σερβίρισαν ἕνα δέφτερο ποτήρι τσαῖ κ' ἐ-
πιασα νὰ διαβάσω τῆς «Νέας Ἡμέρας» τὰ τελε-
φτάκια φύλλα. Πῆρε ἀμέσως τὸ μάτι μου τὰ ἄρθρα
γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα και ἄρχισα νὰ τὰ διαβάζω
με μεγάλη προσοχή. Μὰ ἡ συνειδητὴ ἀφτὴ ἐργασία
δὲ στάθηκε ἀρκετὴ νὰ σταματήσῃ τὴ ροὴ τῆς ἄλ-
λης, που με τὸ πρῶτο τσαῖ εἶχε πιά ἀρχίσει θαμπο-
σύνειδα νὰ ὀρκατιζέει στὰ ἀπόβαθα τῆς ψυχῆς. Ἐ-
κεῖ ιδέες, παλιές μισοσθυμένες εἰκόνες, ζωηραίνου-
σαν ὀράματα, και ὀράματα ζωερά φέβγουνε ἀφι-
νοντας πίσω τους ιδέες, σὰν ἀτμίδες ἀπὸ φωτισυ-
ρὸς μακρινουάχτιδες.

Θάχεις πιστέω παρατηρήσει τί δύναμη ἔχει ἡ
δράση ἀφτὴ τῆς ψυχῆς, ἡ ἀποσύνειδητὴ θά στέρεβε ὁ
νοῦς, ἀν ἤθελε σταματήσῃ ἡ ἀνάβρα ἀφτὴ. Ἐξῆ-
σες πέρασε πικὸ τὸ μισὸν αἰῶνα και σὲ μιὰ στιγμὴ
ξαναζεῖς τὰ παιδακῆσια σου χροῖνα. Παρατηρήμα-
τα γεναμένα τότες ἀπαρατήρητὰ σου, τὰ βλέπεις
τώρα ξανά σὲ ὀράματα ζωερά. Ζούσες δίχως νὰ τὴν
προσέχεις, δίχως νὰ τὴ συλογιέσαι τὴ ζωὴ, και ὁ-
μως τὴ γνώριζες, τὴ μάθαινες, τὴ σπούδαζες. Ὁ
κόσμος ἔκρουε στὰ αἰσθητήρια, τοῦ ἀνοιγες, ταμλε-
βες, πλούτιζες κ' εἰτοιμάζες δημιουργία κατοπινὴ
γιὰ τὴ ζωὴ τὴν καθμερινὴ, τὴν τέχνη, τὴν ἐπιστή-
μη, τὰ γράμματα, τὴ φιλοσοφία.

Μεγάλοι μουσικοὶ μὰς λένε γιὰ τίς μελωδίες
πού τους ἔρχονται ἀπὸ ποῦ; δὲν τὸ ξέρανε. Μεσα
τους, φκιασμένες ἀπὸ μόνες τους, περιμέναμε νὰ
χαραχτοῦνε στο χαρτί.

Ἔτσι και στήν τέχνη τοῦ λόγου. Ὁ Γκαῖτε λί-
γες μέρες πρὶν πεθάνει, 83 χρονῶ τότες, διηγέται
σ' ἕνα ὠραῖο του γράμμα, τὸ πὼς ἔγινε μέσα του ἡ
σύλληψη τοῦ Faust. Νέος νέος ἀκόμα εἶδε μονο-
μίας τὸ δράμα ἀλάκαιρο νὰ ξετυλίγεται μέσα του
σὰν ὄραμα. Στὰχνάρια ἀφτὰ ἀπάνω δούλεβε ἀσκούν
ταφτε γιὰ χρόνια. Σκούνταβε μόνο ἐκεῖ που θελημα-
τικά ζητοῦσε ὁ,τι ἰδιόρητα δὲν ἔρχότανε πέρα ἀπὸ
τάποσύνειδα.

Μὰ και στὰ ἔργα τῆς ἐπιστήμης και στοῦ φιλό-
σοφου τὴ σκέψη πολύτιμη ἡ συνεργία ἀφτὴ ἡ ἀποσύ-

νειδη. Πίος θά τῶλεγε, πὼς ὁ John Stuart Mill
σύνθεσε τὸ σύστημα τῆς Λογικῆς του τίς ὥρες που
πήγαίνε ἀπὸ τὸ σπίτι στο γραφεῖο; τί ἔκανε ὁ ἴδιος
συνειδητὰ και τί γινότανε ὑποσύνειδα; Τὸ δρόμο
του ἔβρισκε στήν πολυκοσμία τῆς Λόντρας μέσα, ἡ
τοῦς συλλογισμούς και τίς ἐπαγωγές του ἀρμαθιάζει;
Και ἄλλοι πόσοι πόσα μὰς λένε.

Καλοτυχος ὅπως τὰ πυροφκνια τῆς συνειδήσης
δὲν τὰ διώχνει, δὲν τὰ σκορπά, τὰ μαζέβει τὰ ψά-
ρια που ἀνεβαίνου ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰ βαθιά νερά.

Κι ὅλη ἐτούτη ἡ πολυλογία, θά μου πεις, τί
θέλει ἐδῶ; Χρειαζόμενη και στὸν τόπο τῆς περι-
μενε.

Διάβαζα λοιπὸν τῆς «Ν. Ἡμέρας». Τελιώνοντας τὸ ἕνα ἀπ' ἀφτὰ (ἄρθρο τῆς 123 Ἰου-
νίου 1907 — Ἡ συνέπεια) μὰς ἔλεγε ἡ «Ν. Ἡμέρα»
«ἡ πρέπει λοιπὸν νὰ σερνομάστε ἀπ' τὴ μύτη και νὰ
γράφουμε τῶ σκεσῶ τῶ δυναμῶ ἢ νὰ σιρόμεθα ἀπὸ
τῆς ρινὸς και νὰ γράφουμεν τῶν σχέσεων τῶν δυνά-
μεων». Ἡ «Ν. Ἡμέρα» προτιμᾷ τὸ δεύτερον.

Τὸ προτιμᾷ ἀφτὸ δὲν ξέρω πὼς μου φάνηκε σὰ
νὰ μὰς τῶριχνε ἀπὸ ψηλὰ και με καταφρόνια ἡ «Ν.
Ἡμέρα». Καὶ νὰ μὸλις ἀφίνω τὸ φύλλο ἀπὸ τὰ χέ-
ρια, νὰ μπροστὰ μου ζωερά ζωερά ὁ συντάχτης κα-
βάλλα στο γαϊδουράκι του και τὸ γαϊδουράκι του
πεσμένο σὲ βαθιά σκέψη μπρὸς στο ρυάκι τῶ σκεσῶ
τῶ δυναμῶ. Καὶ σὲ λίγο νὰ ὁ καθκλάρης συρόμε-
νος ἀπὸ τῆς ρινὸς ἔστρεψε στὰ παλιὰ του λημέρια,
χαρούμενος με τὰ ἀνυπερπήδητα ἐμπόδια, και τ'
ἀνυπέβατα ἐπιχειρήματα. Καὶ βλέποντάς τον ἐν-
νοίωσα, παθὸς ἐγὼ, μεγάλη συμπονία, κ' ἔτρεξα νὰ
τονὲ σταματήσω, και τονὲ βοήθησα νὰ πεζέψει, κ'
ἔστειλα τὸ γαϊδουράκι του νὰ συντροφίψει τὸ δικό
μου, και τὸν πῆρα νὰ τὸν καλοσκαμνίσω, και νὰ τοῦ
σερβίρω ἕνα τσαῖ, ἀπὸ κείνο που ἔπινα ὁ ἴδιος. Κρυ-
φὴ ἐλπίδα στὴ θαματοουργίᾳ του δύναμη.

Ἀφτὸ λοιπὸν εἶταν ὅλο; Ἡ «Ν. Ἡμέρα» ξε-
κίνησε γιὰ τὴν ἀλήθεια και τὴ σταμάτησε ἀφτὸ τὸ
θολονέρι τῶ σκεσῶ τῶ δυναμῶ; Ὡς τόσο πάντα ἀ-
φτὲς οἱ μεγάλες Δυνάμεις θά μὰς κόφτουν τὴν ὀρητὴ
στο κάθε τίς; και θά μὰς σέρνουν ἀπὸ τὴ μύτη!!
Πάντα οἱ Δυνάμεις πρόφαση και ποτὲ ἡ Ἀδυναμία
μας αἰτία!

Ἡ «Ν. Ἡμέρα» τὸ βλέπομε ξεκίνησε γιὰ τὴν
ἀλήθεια. Ὅρετὰ λείει στὸν καθένα τὴ γνώμη τῆς
δὲ φοβάται νὰ δυσανεστήσει ἀκόμα και τοῦς δικούς
τῆς. Ἀρετὴ σπάνιη στὸν τωρινὸ καιρὸ, στὸν τόπο
μας, και μάλιστα στὸν Τύπο μας.

Ἡ «Ν. Ἡμέρα» σοφὰ και στοχαστικά ἐξετά-
ζει τὸ κάθε τι. Δὲν περιορίζεται σὲ γενικότητες και
σὲ ἀοριστίες· μπαίνει στὰ καθέκαστα και παντοῦ
παντοῦ δείχνει δυσκολίες. Σὰν ἕνας φρόνιμος νοικο-
κύρης μὰς λείει. Για ἰδέτε τί καλά, τί βολές, τί ἐ-

*) Κοίταξε φύλλο 262.

φοκίες αφίνετε ; Διέτε τί δυσκολίες σας περιμένουν. Προσέξτε σέ τί λαβύρινθο μπαίνετε... Έσείς ξέρετε—κάμετε όπως θέλετε· εγώ δέ θα σας ακολουθήσω ποτέ.

Τις δυσκολίες αυτές τις ξέρουμε κ' εμείς. Τις ξέρουμε από την πράξη και όχι κατά θεωρία.

Άνθρωποι καταστημένοι, ώριμοι, λέμε λοιπόν της «Ν. Ημέρας». Την παλιά την τάξη δεν την θέμε πιά. Αφίνουμε, απορίχνουμε με καταφρόνια, εκείνο που τιμούσαμε άλλοτες, από που τόσο τιμάτε ακόμα εσείς.

Θέλουμε μιὰ νέα τάξη. Μιὰ τάξη που θα δώσει στα παιδιά μας εκείνο που τους χρειάζεται· για να προκόψουν και γλήγορα.

Χάνουμε την ήσυχία μας, τις βολές μας, αφίνουμε εκείνο που ως τώρα μας τιμούσε, παίρνουμε εκείνο που μας λογαριάζεται για όνειδος, όμως από που θέλουμε θα το κατορθώσουμε. Την παλιά την τάξη θα την καταλύσουμε.

Λόγος ανώτατος μας οδηγεί — αγάπη δε μας αφήνει να σταθούμε ούτε στιγμή.

Λόγος ανώτατος και τόσο άπλος. Μά· ίσα ίσα τάπλά και τα μεγάλα δεν προσέχουν οι άνθρωποι.

Τα είπαμε τόσες φορές· τα ξαναλέμε. Το παιδί για να περάσει από την αγραματοσύνη του την τωρινή στα γράματά του τα τωρινά και τα μελλούμενα, ανάγκη να περάσει με τη γραμματική της αγραματοσύνης του έθνους του τωρινού.

Η ψυχή αγραμάτιστη θησαύριζε, άμαθη δημιουργούσε τον κόσμο· το θησαυρό που μαζέψε, τη δημιουργία που έκαμε θα έρπει το σκολιό να τον παρουσιάσει στο παιδί με σεβασμό. Το πυροφάνι της συνειδησης θάρχισι να φέγγει εκείνο που χρόνια έκανε ή ψυχή άσυνείδα.

Το παιδί θα διει πού είταν οι τρόποι, οι τύποι, οι ιδέες που άνίδεια του κατ'αφτές αρχιτεχτονούσε ο νοός του.

Η δράση εκείνη ή πριν από το σκολιό έγινε. Δέ ξεγίνεται πιά. Ο κόσμος του παιδιού δημιουργήθηκε. Δέ χαλινέται. Όμως ή Έλληνική κλασικότητας εκπαίδευσις άλλα φρονεί. Με την καθαρέβουσα, με το βάνουσο το χαμάλιο της δαβλό, που τονέ χώνει στου παιδιού το μυαλό χαλνζ, ξεκάνει ό,τι είχε γίνει ως τότες και βάζει στον τόπο του—τί ; τ' άχερα του προγονισμού.

Από δθ και μπρός πάν όλα στραβά. Κ' ή «Έλληνική κλασικότητας εκπαίδευσις» δέ νιώθει πως πρέ-

πει ν' αλλάξει το στραβό της το κεφάλι, δέ νιώθει πως ανάγκη να συνταιριαχτεί άφτη με τους τύπους, με τους τρόπους τους προσχολικούς, με την αρχιτεχτονική τή νέκ του φυσικού, του γερού, του νέου νοού.

Νά έτούτα δά τα τόσο άπλά πράματα τα λέμε με δύο λέξεις — Γραμματική της Αγραματοσύνης.— Και λέμε πως δίχως άφτη άδύνατο να καλλιεργηθεί του παιδιού ο νοός, άδύνατο να κατορθώσουνε στο έθνος γράματα έπιστήμη, φιλοσοφία, τέχνη. Και λέμε πως ή «Έλληνική εκπαίδευσις» αρχίζει από την άλφαβήτα με το ψέμα και πως με το ψέμα δέν είναι τρόπος άνθρωπιστεί ο άνθρωπος.

Νά το ζήτημα που τόσο πολύπλοκο το βλέπει ή «Νέα Ημέρα». Έτσι άπλά περιστατωμένο, γίνεται ζήτημα του νοού των παιδιών μας άφου ο δικός μας δέν το χωρεί.

Οί Ρωμάνοι λέγαν. Salus populi, suprema lex esto. Στις κρίσιμες δηλαδή στιγμές του κράτους στέλνανε νόμους και προγόνους να κουρέβονται και λέγαν «ή σωτηρία του έθνους ως είναι ο ανώτατος νόμος».

Κ' εμείς στις πιό κρίσιμες ώρες που περνά το Γένο, λέμε. Στην κατάρη ή Γραμματική των προγόνων, οι συνέπειες κ' οι άσυνέπειες, τα καλαίσθητα και τ' άκαλαίσθητα, στον κόρακα οι πρόγονοι κι οι νόμοι τους, στο διάβολο ή προγονολατρεία που φέρνει την έπιγονοβλακία !

Salus pueri suprema lex esto. Νά το κήρυγμα το δικό μας. Νόμος ανώτατος ή σωτηρία του παιδιού.

Και λοιπόν το ψέμα θα το καταλύσουμε.

Τα εμπόδια τα ξέρουμε είναι πολύ περισσότερα και μεγαλείτερα άπ' ό,τι μας το δείχνει ή «Ν. Ημέρα». Μά όσα κι όπια δέ θα μας κόψουνε το δρόμο.

Τη «Ν. Ημέρα» την άνησυχούνε πολύ κάτι άφαιρέμένα εμπόδια. Πώς θα συνταιριαχτούνε δυό γραμματικές ; Και τρεις, άν το καλούσε ή ανάγκη. Άπλούστατο. Οάκολουθήσει και στη Γραμματική ό,τι ακολουθεί κάθε φορά, που έρπει ή ώρα ν' αναποδογυριστούνε καθεστώτα, όσια.

Πολλοί χάνουνε το είναι τους, άλλοι πάν έξορία άλλοι με το καλό ή με το στανιό δουλέβουνε τη νέα τάξη. Έτσι και με τις λέξεις. Ένα σωρό θέλουνε σκότωμα. Άν κ' είναι πεθαμένες τα φαντάσματά τους φέρνουνε ταραχή. Άλλες θα πά να βρουνε τους προγόνους, στα Ηλύσια. Όσες από την παλιά τά-

ξη μείνουνε θα λάβουνε τη διαταγή ν' αφίσουνε τα παλιά τους ιδιώματα. Άνάγκη πάσα να κάνουνε άσυνείπια. Μερικί δέ θα την κατορθώσουνε την άσυνείπια τους με τόση συνέπια όση σωστά σωστά άπαιτεί ή νέα τάξη. Οά παραβλέψουμε και θα μας ύπερετήσουνε κ' έτσι.

Νά το ζήτημα της Γραμματικής και της φθολογίας. Άφτα τέχνηρικ. Κατ' άφτα θα κοπούνε όλα.

Η νέα ζωή θα βολέψει μιὰ χαρά της νέας ζωής τις ανάγκες. Κανένας φόβος μήν ή ζωή κοινοσταθεί. Φόβος μονάχκ μήπως το «Συντηρητικόν Πνεύμα» ξαναπαρουσιαστεί πολύ ναρίς. Η άδράνεια του ανθρώπου είναι φοβερή. Και λοιπόν το μεγάλο, το σπουδαίο μας έργο είναι τώρα ή καταστροφή. Μά καταστροφή δίχως έλεος. Αιώνες και αιώνες κουμουλώσανε την πλάνη στον τόπο μας και στο νοού μας. Ξεριζώμα και ξεθεμέλιωμα. Για το μεγάλο αυτό έργο δέ χρειάζεται ή φρονιμαδα που βλέπει κατ' τα περαμένα, χρειάζεται ή φαντασία ή νεανική που βλέπει κατ' τα μελλούμενα και τα δημιουργεί.

Η «Ν. Ημέρα» ρωτά. Τι θα κάνουμε με τα άφαιρέμένα ; Η δημοτική ρωτή κι άνικανη, ίσα ίσα στα μεγάλα και στάψηλά ! Δέν είναι έτσι ;

Η καθαρέβουσα πλούσια ! Έχει από την αρχαία, που δέν είχε δά και τόσα, κ' έχει από τον παγκόσμιο πολιτισμό, που ξεχείλισε. Ο παγκόσμιος πολιτισμός κελά θα κάνει να ρίξει ένα σωρό άπ' τ' άφαιρέμένα του στα σκουπίδια.

Πολλά από τα τρανά άφαιρέμένα είναι άδειες λέξεις. Άδειες μά γίνονται μπουδίσματα στο νοού, έναντιώματα στη δράση. Τέτια έχει ή καθαρέβουσα ένα σωρό. Άς τα κρατά. Για περιττά τόπο δέν έχουμε.

Τ' άφαιρέμένα γίνονται από δράσης αισθητής σημαδιακές λέξεις. Πολύ νόστιμο θάταν ή δημοτική να μήν μπορεί να κάνει, άφου οι ιδέες γίνονται όλοένα από εικόνες αισθητές, κι άφου οι λέξεις άφαιρέματα είναι σχεδόν όλες.

Και λοιπόν πριν από τ' άφαιρέμένα που θα πάρουμε, να κοιτάζουμε τα συγκεκριμένα που έχουμε. Άφτα ν' αφίσουμε να ζήσουνε λείφτερκ. Τότε θα φανεί ο πλαστικός χυμός της δημοτικής. Τα χρήσιμα θα δημιουργηθούνε. Εμείς ως τόσο ως καταστρέφουμε δίχως έλεος τα κούφια, τα άδεια, τα περιττά.

Και τέτια κούφια, άδεια και περιττά είναι τα

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ

Δέν έβαζε ή Κατινούλα την άπάντηση του κ. Χουίταρη κ' ίσως να μήν άπάντησε διόλου. Μά τί λέγανε κ' οι άλλοι ; Δέ φαντάζεται κανείς καλύτερους γιατρούς και μεγαλύτερη άκινησιά, στραβομάρα μεγαλύτερη. Δέ φαντάζεται άρρωστο πιό αγαθό και πιό φρόνιμο. Του κάκου ώστόσο πολεμούσε να τους οδηγήση. Δέν την πιστεύανε. Πού να την άκούσουνε ; Ο κ. Χουίταρης θα σώπασε, γιατί του φαινότανε παράξενο, άδύνατο, άντιεπιστημονικό, τα βάρδια να σου χαλάσουνε τη χώνεψη, να σου πειράξουνε τάντερα σου, να σου φέρουνε διαβήρια. Όρίστε! Δέ γίνεται που δέ γίνεται, άφου δέν έγινε ποτές.

*) Η αρχή του στο 228 φύλλο.

Φώναζε ή Κατινούλα. Τίποτα. Μόλις, μιὰ σταλούλα, συχίζτανε ίδιος ο κ. Σεβιλιάς τον άνησυχούσανε, λεί, όχι τόσο οι θερμοκρασίες, που στην κατάσταση της δέν άπορούσε με δάφτες, παρά ή ακατανίκητη διαβήρια. Δέ δοκιμάζανε όμως κανένα γιατρικό καινούριο να την κόψουνε. Πάντα το λάουδανο και τόπιο που δέ φελούσανε. Η άρρωστη άδυνάτιζε και πήγαινε. Άπό τη δεσφτέρα, δεκαπέντε, μηνούσε του Άντρία πως σηκώθηκε στις έντεκα κι άξαφνα νόμισε πως θα λιγοθυμήση — όπως κόν τεψε μιὰ μέρα να το πάθη και στο νοσοκομείο του Παρισίου. Δέν ξαναπλάγιασε άμέσως, να ξεκουραστή «Νάλλάξω, να γδυθώ, να νενεθώ πάλε στο κρεβάτι, όχι, όχι, δέν μπορώ και παραιτιούμαι.» Το κουράγιο της το μοναδικό, που σταθήκε ο παντοπνός της βοηθός, το κουράγιο που θα πή στον άρρωστο ύγεια, οά νάχιζε τώρα να τσακίζεται, κ' έβλεπε στο γράμμα της εκείνο τί άπελπιστικά πάλεθε ή θέλησή της, γιατί ο κ. Σεβιλιάς της μιλούσε για δίαιτες που τις έννοιωθε για άνώφελες ή Κατινούλα, κ' έγραφε του Άντρία λόγια λυπητερα· «Είπα του κ. Σεβιλιά πως για τον άφέντη, γιατρέ, που είναι τόσο καλός, για τάρφεντικά μου, ναί, θα προσπαθήσω να κάμω κι άφτο που μου λέτε, και

σας βεβαιώνω πως φούσκωνε μέσα μου ή καρδιά μου, ενώ του κουβέντιζα. Δέν πρέπει κιόλας με τις δίαιτες, ή άνκιμίχ μου, που είναι κάμποση κ' έτσι, να χειροτέρευση. Φοβούμαι πάντα να σας λυπήσω με τα γράμματά μου, οά δέν πηγαινώ καλά. Μά πρέπει όλοι μας να κάνουμε κουράγιο, γιατί πρέπει πάντα ο άνθρωπος νάλληλοβοηθιέται· μοναχός του κανείς ποτέ του δέν έχει μήτε την ίκανή τή δύναμη, και μήτε το χρειάζομενο το κουράγιο. Με την καρδιά μου, όλους σας φιλώ.»

Οί γιατροί, ο κ. Σεβιλιάς, ο κ. Κούρης, και περισσότερο άπ' όλους ο κ. Χουίταρης, είχανε την πεποίθηση πως το κάτω κάτω τέτοια διαβήρια με γιατρικά δέ γιατρέβεται, πως δέν είναι άπλή άντερια, πως έρχεται από το στομάχι, που είναι και τουτο μολιμένο μαζι με τάντερα, το σκότι και ταποδέλοιπα, όπως ξέθαξα το ζηγούσε ο Σεβιλιάς της Κατινούλας της ίδιας και έγραφε άφτη στον άφέντη. Δέν της ξαναίγανε όμως την άληθινή τους τη γνώμη, πως έπασκε δηλαδή από άντεροφύμωση. Και τόντις έτσι τελειώνουνε πολλοί φυματιασμένοι. Φέβγει, φέβγει από τα σπλαχνα μας ή ζωή, το ποτάμι του θανάτου μέσα μας καταρακουλζ, μας άδειάζει σέρνει κι άποσέρνει στα αιώνια βάραθρα του Χά.

μεγάλα εμπόδια τὰ ὄρη καὶ τὰ τρία βουνά, πού μᾶς παρουσίασε ἡ «Ν. Ἡμέρα». Καὶ τέτλια κούφια ἄδεια καὶ περιττὰ σωριασμένα κάνουνε τὸ βραχνᾶ πού τὴ λέμε Ἑλληνοραπὴ καθαρῆς καὶ κλαστικῆς οἰκοφανῆ ἐκπαίδευσιν.

Κι ἀπὸ τὸ βραχνᾶ ἀπὸ ἀνάγκη νὰ γλυτώσουμε τίς νέες γενεές. Ἄλλιως ἔχι μόνο γράμματα μὰ οὔτε ἐπιστήμη οὔτε φιλοσοφία δική τους θὰ κατορθώσουνε.

Ὁ νοῦς ἀπὸ τὸ ἐξοχρῆς μὲ αἴσθησι χιτίζεται. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι μιὰ αἰσθητικὴ ἐπιφάνεια, καὶ ἀπὸ τῆς τῆς φιλίας, τῆς δυνάμει, τὸν τόνο, τίς ροπές πᾶν ὄλα, νοῦς, ἦθη, γράμματα, ἐπιστήμη, ζωὴ. Καὶ τῆς δράσης ἀπὸ τῆς τὰ σημάδια τὰ κρατᾶ μὲ τίς λέξεις τίς δραματικές πού ἀντιφεγγίζουσι τὴ δράση, πού ρωσφορίζουσι ζωὴ.

Πολλοὶ χωρίζουσι. Ἄλλο ποίηση, ἄλλο ἐπιστήμη, ἄλλο φιλοσοφία. Σάμπως νὰ εἶχε ὁ νοῦς κουτιὰ ἢ συρτάριον. Ὅ,τι γιὰ τὴν ποίηση, τὸ ἴδιο γιὰ τὴν ἐπιστήμη, τὸ ἴδιο γιὰ τὴν φιλοσοφία, τὴ δημιουργική. Κι ἀπὸ τῆς ἐκεί ἐπὶ τὴν αἰσθητικὴ ἐπιφάνεια ἔχουσι τίς ρίζες. «Οὐδὲν ἐν τῷ νῷ ὃ μὴ προτερον ἐν τῇ αἰσθήσει». Ἀπὸ αἴσθησι πλέκει ὁ ποιητὴς τὰ μεγάλα ὄνειρα τῆς δράσεως, ἀπὸ τὴν αἴσθησι ἀνεβαίνει ὁ σοφὸς ἐπὶ τὴν ἀψηλὴν καὶ ἀρχειμένη σκέψιν.

Καλὸ θάταν ἂν οἱ μεγαλόνοιοι, οἱ μεγαλόκαρδοι, οἱ μεγαλόψυχοι, τὰ μεγαλόφροντα τῆς ἀνθρωπότητος βλαστάρια περπούσαμε ὁλοένα στὰ παιδιὰ τους μαζὶ μὲ τὴν σάρκα τους, καὶ τῆς αἰσθησις τίς ξεχωριστὲς τους δυνάμεις.

Μὰ ἡ κληρονομία ἀπὸ τῆς σκορπιέται, χάνεται γλήγορα. Καὶ ἡ φύση ξαναρχίζει πάλι καὶ πάλι. Ὅς τόσο ἡ κοινωνία μὲ χίλιες τέχνες προσπαθεῖ νὰ διατηρεῖ τὰ μεγάλα καὶ ἔξοχα πού οἱ ξεχωριστοὶ τῆς δημιουργοῦνε. Μὰ καὶ μ' ὅλες τίς τέχνες τὰ παλιὰ μένουσι τὸ παραπάνω περπατητὰ μ' ἔφατ' βούλες βουλωμένα, νιώσματα δυσκολεδεδιάλυτα. Καὶ τὸ ὅσο ἀπ' ἀπὸ τὰ ξεδιαλύνουμε δὲν ξαναγίνεται αἴσθησι καὶ ζωὴ, δὲν τὸ νιώθουμε, δὲν τὸ ξαναζοῦμε δηλαδὴ παρὰ μὲ τὴν γλώσσα πού αἰσθάνεται, πού ζεῖ.

Ὅμως τὸ δικό μας τὸ σχολιὸ— τὸ καταραμένο— φράζει μάτια καὶ ἀφτιά, στουμπώνει κάθε πόρο αἰσθητικὸ μὲ τὴν πίτσα τῆς καθαρῆς, μὲ τὸ κατράμι τοῦ ἄδειου λόγου.

Καὶ λοιπὸν μόνο ἡ δημοτικὴ γεννημένη καὶ μεγαλωμένη μακριὰ ἀπὸ τὴν γερωντῆζιὰ τῆς σχολαστικῆς καὶ ἀνίκανη τοῦ γραμματισμένου, μακριὰ ἀπὸ τὴν συ-

νεργικὰ τοῦ προγονικοῦ καὶ τοῦ παγκόσμιου παπαγαλισμοῦ, σπαργωμένη χυμὸ πλαστικὸ καὶ τόνο νεανικό θὰ δημιουργήσῃ νέα ζωὴ, νέο νοῦ. Κι ὄλα τᾶλλα, φθογγολογίαι καὶ Γραμματικαὶ καὶ συνέπειαι καὶ ἀσυνέπειαι, καὶ ἀφαιρέματα—ἀεροκοπανίσματα— τοῦ ἄδειου λόγου τρώπαια.

Περίεργο πού ἡ «Ν. Ἡμέρα» οὔτε λόγο κάνει γιὰ κάτι ἄλλα εμπόδια. Ἀπὸ τὰ δὲν εἶναι οὔτε γραμματικὰ οὔτε φθογγολογικὰ οὔτε ἀφαιρέματα. Ὅ; τόσο εἶναι μεγάλα εμπόδια καὶ συγκεκριμένα μάλιστα.

Εἶναι λοιπὸν ἀπὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Διδασκαλεῖον, ὁ Τύπος, τὸ Πατριαρχεῖον, αἱ Ἐφορίαι, εἶναι τέλος ὅσοι διατηροῦσι τὴν ἐλευσινὴ μᾶς κατάστασιν, γιὰ τὴν ἀπὸ τῆς θέρπει, ἀπὸ τῆς τοῦ δίνει ὑπόληψιν, τιμὴ, θέσιν κοινωνική, ἐκεῖ πού τίποτις δὲν τοῦς ἔπρεπε, γιὰ τὴν καμὰ ἀπὸ τίς ἀνάγκαις τίς ἀληθινὰς τοῦ Γένους δὲ βλέπουσι.

Καὶ σοφοὶ τοῦ καὶ Κριτάδες
τοῦ ἄδειου λόγου οἱ τροπαιοῦχοι
καὶ διαφεντεφτάδες
κυβερνήτες τοῦ οἱ εὐνοῦχοι.

(Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου 147.

Κωστῆς Παλαμᾶς)

Μὰ καὶ τοῦτα τὰ εμπόδια δὲν τὰ ψηφούμε.

Οἱ νέοι τὰ παιδιὰ
μὲ τὰ μεγάλα τους τὰ μάτια
πού πάντα μέσα τους πλανιέται
στοχαστικὸ ἕνα μυστικὸ.

Τὰ παιδιὰ ἀρχίνασι νὰ νιώθουσι πὼς ἀπὸ τὰ προσπαθοῦσι νὰ ξεσκλαβώσουσι ἀπὸ τὴν πύρινη φριχτὴ σκλαβιά, ἀπὸ τὴν σκλαβιά τοῦ νοῦ, τῆς ψυχῆς.

καὶ σὰ νὰ βλέπουσι
νὰ μᾶς στέλνει ἀπὸ βάθια
καίρου μελλόμενου, φιλιὰ
μὲ τὰ τρισεύγενα παιδιὰ
ἢ φυλή.

(Κ. Παλαμᾶς, Δωδεκάλογος 158).

ὅπως λέει ὁ μέγας μας ποιητὴς.

Οἱ νέοι ἀρχίνασι νὰ νιώθουσι, σαλέβουσι. Πληθαίνει ἡ γνώση. Οἱ μεγάλοι οἱ ἀπλὲς ἀλήθειαι ἔχουσι μέσα τους μιὰ μεγάλη ὑπερτονία. Μὰ ὁ τόνος, ἡ δυνάμει χρειάζεται μᾶζα γιὰ νὰ τῆς κινήσῃ. Τότες γλήγορα πολλαπλασιάζεται στὸ ἀμέτρητο καὶ φτάνει ἡ καιρός.

Κ' ἔφτασε. Ἡ «Ν. Ἡμέρα» πού τόσα ξέρι σοφά, καὶ τόσους κόμπους μᾶς δίνει νὰ λύσομε, —τί;— δὲν ξέρι πὼς κόμπους τέτοιους τοῦς κόβουσι. Πιὸς χασομερᾶ νὰ λύνει.

ἴσως ἡ «Ν. Ἡμέρα» δὲν τοῦ μᾶ νὰ πεῖ τὴν ἀλήθειαν ἐλάκαρον.

«Ἐμεῖς ὅμως, γιὰ κανέναν δὲ μᾶς μέλει.

Ἐμεῖς γιορτάζουμε

τὸ συντηρητικὸ τῶν ἀλυσίδων

ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι ἀπὸ διαμάντια ἢ ἀπὸ σίδερα.»

(Κ. Παλαμᾶς—Δωδεκάλογος)

καὶ λέμε.

Ὅποιος κάτι σημαίνει, κάποια θέσιν κατέχει καὶ δὲ μᾶς ἀκούει, δὲ μᾶς προσέχει, δὲ μᾶς ἀκολουθεῖ, ἐκεῖνος στιγματίζεται μονάχος του.

Καὶ τὸ ξαναλέμε.

Νόμος ἀνώτατος ἡ σωτηρία τοῦ παιδιοῦ.

Οἱ νόμοι καὶ οἱ προφῆται ἔδω.

Μπρὸς τοῦ θὰ σωπάσουσι ὄλα καὶ ὄλοι...

Γιὰ τὴν ὄρα κάποιος ἀπὸ τίς μακρινὰς χώρας λαλεῖ...

Μὰ τὸ γράμμα μου μακρύνει. Στὸ κατοπινὸ πιά.

Σὲ χαιρετῶ

Κοῖταλη Ἀβγουστος 1907.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΡΤΑΛΙΑΝΟΣ

ΓΥΑΛΙΣΤΗΣ

Τοῦ ἡλιοῦ ἀνάβει ἡ μέθη· καὶ ἀπ' τὸ κύπελλον
τῆς λαύρας τὸ κρασί φωντῶνει
καὶ τῆς Μητέρας τῆς Ἰσθῆρας ἡ ἀναπνία
τῶν καρπισμάτων τοῦς χυμοὺς πυρῶνει.

Οἱ μυρουδιὰς τοῦ Γυαλιστῆ πηχτῆς
Σὺν καταχνίαις ὁμοῦν ἀπὸ τ' ἀμπέλια·
καὶ κάτω ἀπὸ τίς δρόνας καὶ ἀπὸ τίς πηγὰς
Γροικιοῦνται τῆς Δροσιάς πηχτὰ τὰ γέλοια.

Σάτυροι μὲ τοῦς Σειληνοὺς ἀγκαλιαστοὶ
Μὲ χεῖλη ἀπὸ τῆς μέθης πυρῶνενα
Παραπατοῦν μὲς σὺν καταμεσήμερο
Τ' ἄντρα ζητῶντας τὰ ἠσκωμένα.

Καὶ πίσω ἀπὸ τὰ καλάμια ὄλου ἀλούς
Ἐκρέμασαν μὲ τῆς σειρά οἱ τραγουδιστάδες,
Τοῦς θύρσοις τῶν ὑψόνουσι μὲ τοῦς κύτιστοις
Κυνηγημένους ἀπ' τὸν ὕπνο οἱ Θυάδες.

17 τοῦ Γυαλιστῆ 1907.

ΑΙΜΥΛΙΑ ΚΟΥΡΤΕΛΗ

ρου κάθε μας ἐνέργεια καὶ κάθε μας ὄλη. Τὸ ἦξερε ὁ Ἀντρέας· βασανισμένος, ἀπελπισμένος, ἔτρεχε ὁ δύστυχος στοῦ φίλου του Χαρικοῦρτη νὰ ρωτήσῃ, νὰ μάθῃ, καὶ ὁ φίλος του κουνούσε τὸ κεφάλι καὶ τί νὰ πῇ; Τέσσερις, τέσσερις κενωσιὰς κάθε μέρα! Πέντε, κάποτες ἔξιν! Ἀποφασισμένη.

Τρώμαζε ὁ Ἀντρέας πού καὶ ἡ Κατινούλα ἔμοιαζε ἀξάφνα σὰ νὰ τὸ κατάλαβε· ἠΠῆρα καὶ πάλι χάπια, τοῦ ἔλεγε τὴν τρίτην, δεκάτην τοῦ Γενάρη. Μὰ τίποτα! Δὲν πάθει. Ἀνάγκη ὡστόσο, τὸ βλέπω καὶ ἀπατῆ μου, κάτι νὰ γίνῃ· ἄλλιως, ὅτι καὶ ἂν κάμω, δὲ θὰ βαστάξω πολὴ καιρὸ. Δὲν τρώγω σκεδὸ καὶ εἶμαι ὄλη τὴν ὄρα ἐνοχλημένη μ' ἀφανίζει καὶ τὸ νοιώθω. Ἄβριο, ἄβριο, θὰ μποῦνε ὄλα σὲ τὰ ξη, ἀφοῦ θάρθῃ ὁ κ. Κούρης νὰ φροντίσῃ μὲ τὰ σωστά του. Ὅ; πού νάρθῃ, θὰ τρώγω ἀθὰ σφιχτὰ καὶ ῥύζι, γιὰ τὸν πόθο νὰ γειάνω σὰς βεβαιῶν καὶ τὸν ἔχω ἀφέντη, ὅσο μπορεῖτε νὰ φανταστῆτε· λοιπὸν ἔχω καὶ τὸν πόθο νὰ θεραπεύσομαι καθὼς χρειάζεται, νὰ βάλω τὰ δυνατὰ μου, καὶ ἀπὸ τίς μέρες, ὅξω ἀπὸ τὴν καταραμένην τὴν διάρροια τίποτις ἄλλο δὲν ἔχω.»

Ἦρθε ὁ κ. Κούρης, ἦρθε ἡ ἀβριανὴ· τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Ὁ κ. Κούρης εἶχε διάγνωσιν δική του· ὁ

βῆλας ξερὸς· καὶ ἔτσι πιθανὸν, ἡ ἀναγκαία ἡ ξεφλεγμάτωσι νὰ γινόταν ἀπὸ μέσα καὶ νὰ τῆς μόλεβε ὄλοινε τᾶντερά της. Δοκίμασε δίαιτα, δοκίμασε ἀποστεγνωτικά. Τοῦ βρόντου. Χλώμασε ὁ Ἀντρέας μὲ τὸ γράμμα τοῦ σαββάτου, εἴκοσι. Μικρὸ, μικρὸ Μιὰ σελίδα. Τὸ πρῶτο πού λάβαινε ὁ Ἀντρέας μὲ τόσο λίγα λόγια. Δὲν μποροῦσε, λέει, νὰ γράψῃ παραπάνω. Ἐθεωρήθη. Κοιμήθηκε ὡμως καλὰ. Μὰ σηκώθηκε τέσσερις φορές· τέσσερις φορές τὴν ἐνέργησε καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτο, ἂν καὶ πῆρε μονάχα τὸ μεσημέρι μιὰ τσάσκα ζουμι μὲ φιδί. Καὶ μιὰ θερμοκρασία παραξένη, 38°1, καὶ τὸ βράδι, 37°3. Τοῦ σημείωνε ἡ καμμένη καὶ τὴν θερμοκρασία τῆς πέμτης δεκοχτῆς, τὴν εἶχε ξεχάσει· νὰ μὴν τὴν μαλλῶσι ὁ ἀφέντης. Πρόσμενε τὸν κ. Κούρη τὴν ἴδια μέρα στίς πεντέμισιν. Καὶ τέλειωνε τὸ γραμματάκι.

Ὁ Ἀντρέας τοιμαζόταν νὰ πεταχτῇ μάνι μάνι στὸ Μπ..., ὅταν ἄξαφνα τὰκόλουθο τὸ γράμμα τῆς κριακῆς, εἴκοσι μιὰ, τοῦ ἔφερε ἀνέλπιστα μαντάτα καὶ κομικά. Ὁ κ. Κούρης, τὴν ψεφίνῃ, σάββατο, τῆς δώρισε μιὰ γερὴ γερὴ δόση μπισμουῦτο σ' ἕνα μεγάλο μπουκαλί, νὰ πίνῃ τρία ποτήρια τὴν μέρα. Καί... κόπηκε ἡ διάρροια μιὰ γιὰ πάντα, μ' ἕνα μπισμουῦτο, ἐκεῖ πού δὲν ξέρανε τί νὰ τῆς δώσουνε·

μάλιστα δὲν ξαναφάνηκε ἀπὸ τότες. Ὁ Ἀντρέας ἔχανε τὰ λογικά του. Τί νὰ πιστέθῃ καὶ τί νὰ μὴν πιστέθῃ πιά; Σοῦ λένε· Τὸ βλέπει; ἀπὸ ἰδῶ τὸ ῥέμα; Εἶναι τόσο δυνατὸ πού βράχους μέσα νὰ βίξῃ, δὲν τὸ σταματᾶς. Ἐργεσαι σὺ καὶ ῥίχνεις μιὰ πρόστυχη πέτρα πού τοῦ παραστρατίζει ἀμέσως τὰ νερά του. Πρόστυχη πέτρα καὶ τὸ μπισμουῦτο, μὰ ἡ πρόληψι ὄλα βράχους μᾶς τὰ κάνει. Ἀδύνατη φυσικὰ ἡ Κατινούλα καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς δεινῆς τῆς ἀβρώστιας· μὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι πολύπλοκος καὶ μονός· ἀδυνατίσανε λοιπὸν καὶ τᾶντερά της· ἀπὸ καὶ βαστοῦσε ἡ ἀχαμνὴ τῆς ἐκείνην διάθεσι, τὸ ξετίναγμα, τὸ ξαντέρωμα ἐκεῖνο τὸ φοβερό· ἀδυνατίσανε ἀκόμη περισσότερο μὲ τὸ κουραστικὸ τὸ ραδιοθεράπεμα, πού τὸν ὀργανισμὸ σου ἄνω κάτω σου τὸν βάζει. Ἐτσι παίρνει μπισμουῦτο καὶ τὸ ρᾶδιο.

Τῆς ἔφερε καὶ ἄλλο κακὸ, σπουδαῖο, πού καιρὸς χρειάστηκε πάλι νὰ τὸ νικήσουνε. Ἡ σωτηρία, τᾶ-παρτο κάστρο τῆς Κατινούλας, στάθηκε ὡς τὰ τότε τὸ στομάχι της· ἔτσι βάσταξε. Ὅσο εἶναι τὸ κελλὰρι σου γεμάτο, δὲν φοβάσαι τὸν ὄχτρο πού σὲ πολιορκᾷ. Τῆς τὸ χαλάσανε καὶ τοῦτο μὲ τὰ ρᾶδια, δηλαδὴ μὲ τὴν κούρασι, μὲ τὴν ἀδυναμία πού πόλυνε καὶ μὲ τᾶντερα πού πειραχτήκανε. Τὸ πο-